

Т. с. 35/5

ВОЈНО ДЕЛО

ОРГАН МИНИСТАРСТВА НАРОДНЕ ОДБРАНЕ ФНРЈ

БРОЈ 1

ЈАНУАР 1953

ГОДИНА V

„ВОЈНО ДЕЛО“ У НОВОЈ ГОДИНИ

Часопис „Војно дело“ досада је, без сумње, одиграо значајну улогу у васпитању вишег командног састава наше Армије, у тражењу нових путева наше војне мисли на темељу властитих ратних и после-ратних искустава, која проистичу из специфичних услова наше земље и народа, у борби мишљења која стоје на линији учвршћивања и развитка Армије, и у информисању читалаца о развоју војне мисли и организације у иностраним војскама. Потреба за часописом потпуно се афирмирала. Показало се чак да ни досадашњи скромни обим не задовољава потребе које расту упоредо са општим напретком читаве Армије.

Због тога је одлучено да часопис од почетка ове године излази сваког месеца, на око 100 страна.

У вези са тиме, у структури часописа извршене су неке мање промене.

Главна, водећа рубрика у часопису остаје у суштини непромењена. У њој ће се и даље штампати чланци — студије о општим војним и војно-политичким проблемима, о општим питањима стратегије, оператике и тактике, употреби родова војске, настави и организацији војске, итд. При томе се ни убудуће неће штампати чланци који само препричавају већ устаљене правилске одредбе и праксу, него ће се узимати у обзир само концизно и јасно изложена нова, оригинална мишљења, оцене и предлози који имају за циљ да допринесе рашчишћавању постојећих још неразјашњених питања наше војне теорије и праксе и који су конструктивно усмерени у правцу даљег развитка Армије. При томе треба имати у виду да сва та мишљења, предлози, оцене, итд. одражавају схватања самих писаца, без обзира да ли се редакција са њима слаже или не и да часопис „Војно дело“ не изражава званичан став у погледу коначног решења покренутих питања.

У рубрици „Из историје ратне вештине“ и убудуће ће се објављивати студије из раније ратне прошлости наших и других народа,

а у првом реду Народноослободилачког рата, које по својим закључцима и оценама претстављају искуства корисна за решавање актуелних проблема садашњице. Према томе, неће се узимати у обзир чланци који се ограничавају само на набрајање историске грађе и хронолошки опис појединих војних догађаја из историје, пошто штампање таквих радова спада у задатак и програм „Војноисториског гласника“.

У часопис се уводи и нова рубрика „Рат у Кореји“, са циљем да се из најкоријих догађаја извлаче искуства и поуке. Пажња свих војних кругова одувек је била усмерена на проучавању оног рата који се последњи одигравао, пошто он уноси у војну теорију и праксу најновије елементе и искуства па макар се тај рат и одигравао на удаљеном ратишту и у условима који се знатно разликују од оних у којима живи и ради онај који та искуства проучава. Сетимо се само интересовања које су показивале све европске војске за време Руско-јапанског рата 1904—1905 и после до 1912; или још касније, за време Италијанско-абисинског рата 1935—1936 године и грађанског рата у Шпанији (1936—1939). А данас се у Кореји одвија рат који, поред значајних разлика, има чак и по нешто сродног са нашим условима брдско-планинског земљишта и широких фронтава и у коме се може уочити и доктрина евентуалног противника. Зато смо уверени да ће та нова рубрика задовољити оправдано интересовање које наши читаоци показују за Корејски рат.

Рубрика која доноси новине из иностраних армија такође ће у новој години донекле изменити свој изглед. Она је досада, углавном, доносила податке о техничким новинама у иностраним армијама, а у много мањој мери извештаје о њиховим тактичким и другим постигнућима. Пошто ће се у идућој години издавати посебан „Војно-технички гласник“, то ће му се убудуће препустити информисање читалаца о техничким војним проблемима у иностранству. Подаци тог карактера уносиће се у нашу рубрику само у оној мери, уколико увођење нових техничких средстава у армије битно утиче на промену ратне вештине и организације војскака. С друге стране, посветиће се основна пажња студијама из актуелне војне проблематике у свету, припремама појединих држава за рат, стварању разних војних блокова, организацији појединих армија и новинама у начелима њихове употребе. Чланци, извештаји, подаци и новине из те области допринеће проширивању општег хоризонта и наобразбе нашег официрског кадра. У том погледу „Војно дело“ ће заменити „Информативни билтен“ који је досада издавала II управа Генералштаба.

Рубрика „Прикази књига и часописа“, која је досада била праћена са живим интересовањем, задржаће се у истом обиму. Она ће надокнадити недостатак оригиналне стране литературе у земљи и пружаће и надаље могућност оним официрима који не владају страним језицима да бар у најпотребнијем обиму прате најважније нове идеје и погледе, као и развитак војне мисли у иностранству.

Такође ће се задржати и рубрика „Одзиви читалаца“ са циљем изношења здраве критике чланака изашлих у „Војном делу“. Она се

показала као неопходна допуна чланцима у којима су аутори слободно изразили своје оригиналне мисли и погледе. Зато би сарадњу у овој последњој рубрици требало још више појачати.

Интересовање читалаца за наш часопис досада је било у порасту из године у годину. Зато ће „Војно дело“ са идућом годином знатно повећати свој тираж. Како часопис нема затворен карактер, то се на њега могу претплатити сви припадници Армије, а такође и резервни официри и подофицири, као и сваки онај из грађанства који се интересује војним питањима. На тај начин, часопис је позван да допринесе васпитању не само наше активне Армије, већ и читавог народа, да развија борбени дух и омогућава стицање војног знања.

*

„Војна библиотека“ има за идуће године опширан програм.

У серији класика, поред већ изашлих дела Клаузевица, Жоми-нија и Ерла, у штампи су или се припремају за штампу дела која ће обухватити војну мисао и историју ратова до укључиво Првог светског рата. У том смислу припремају се дела: Наполеона, Енгелса, Шлифена, Молткеа, Меринга и других. Такође су у припреми и радови из области историје ратне вештине од најстаријих времена до Француске револуције, ратови Фридриха Великог, Наполеонови ратови, Француско-пруски рат 1870/71 године и Први светски рат.

Серија савременика ће и убудуће пружати читаоцима најзначајнија дела савремене војно-стручне, војно-историске и војно-мемоарске литературе. Поред већ изашлих дела Ајзенхауера, Монтегерија, Ружерона, Бешлајна и Лидел Харта у припреми су историска и мемоарска дела која ће употпунити постојећу литературу о Другом светском рату, као дела Шасена, Бредлија, Патона, Папагоса, Хинслеја, Ружерона и других. Сем тога, Редакција сада врши избор теоретских дела из области развита савремене ратне вештине. Исто тако, већ постојећа литература о улози савремених техничких достигнућа у рату употпунити се делом Бекстера о улози техничког фактора и проналазачког рада у рату и књигом Розберија о биолошком рату. Морнарица ће обогатити своју литературу делом Бродија о поморској стратегији и Кресуела о рату на мору од 1939 — 45 године. Ваздухопловцима ће мо пружити радове о употреби Савезничке авијације у току последњег рата, о дејству америчких падобранских трупа и о искуствима немачке јуришне авијације. За артиљерије је у штампи Ерово дело о историји и будућности њиховог рода војске. Позадинци припремају два оригинална опширнија рада о снабдевању и исхрани војске кроз историју и у садашње време. Поред ових, врши се избор и других дела у којима се третирају питања која интересују поједине родове војске.

*

Публикацијом „Ослободилачког похода на Трст“ и „Битољске операције“ отпочело је издавање библиотеке „Из ратне прошлости

наших народа“. Раније је из те тематике изашла већ „Четврта непријатељска офанзива“. Сада је у штампи и припреми низ књига. Из области раније ратне историје наших народа колектив универзитетских професора и научних радника припрема за штампу дела о борбама Словенаца од VI — IX века, о ратовима Дубровника кроз историју, утврђењима Дубровачке републике, Словеначкој сељачкој буни 1515 године, борбама хајдука кроз историју, преглед историје ускока, о отпору и бунама у Босни и Личкој Крајини, устаницима у Војводини и о нашим поморским ратовима кроз историју. Од ратова Србије у прошлом веку припрема се за штампу опширно дело о Српском устанку 1804—1813, даље радови о војсци и наоружању Србије 1804—1918, и рат Србије против Турске 1876—1877 године. Балкански ратови Србије обухватиће се у три књиге: Кумановска, Битољска и Брегалничка операција. Учесћу наших народа у Првом светском рату биће посвећено укупно седам књига и то: „Церска операција“, „Битка на Дрини и прелаз у Срем“, „Колубарска операција“, „Повлачење Српске војске 1915 године“, „Солунски фронт“, „Црна Гора у Првом светском рату“ и „Добровољачки покрет Југословена у Русији 1914—1917“. Из проблематике бивше југословенске војске, која је до сада веома мало обрађена, у обради су питања њеног развоја од 1918—1941 године, историје српског и југословенског Генералштаба до 1941 године и Априлски рат 1941 године. У студији је такође и припремање једне антологије српске војне мисли изражене кроз дела познатих српских војних класика као Димитрија Ђурића, Станојла Стокића, Милована Недића, војводе Мишића и Путника и других. Тематици Народноослободилачког рата посветиће се нарочита пажња. Ускоро ће изаћи из штампе „Пета непријатељска офанзива“. За сада су у припреми: Историја зетског одреда у Црној Гори у 1941 години, Борбе у Словенији од 1941—1943 године, Офанзива бригада у Западну Босну 1942 године, Историја Другог корпуса од Пете офанзиве до победе, Десант на Дрвар, Борбе Осмог Далматинског корпуса за ослобођење Средње и Северне Далмације, и Завршне операције у Македонији 1944 године. Ради се и на томе да се у редакцији ове библиотеке среде чланци из Народноослободилачког рата, који су расути по разним часописима и листовима. Радови ће се груписати по тактичким радњама и врстама дејства и штампати у неколико књига. Ове збирке примера учиниће тај драгоцен материјал приступачнијим нашем старешинском кадру, олакшаће проучавање тактике, која се примењивала у НОР, и служиће као користан приручник у тактичкој и оперативној обуци. Добро ће доћи и сви до сада необјављени радови који буду послати редакцији било од појединаца или од колектива.

*

„Мала војна библиотека“ такође ће проширити своју делатност. Њено тежиште ће бити на оригиналним радовима наших писаца о разним проблемима савремене ратне вештине. Сада су у припреми студије о улози артиљерије у нападу, о форсирању планинских река,

о савременој противтенковској одбрани, о развоју везе, о развоју интендантске службе у НОР, о заседама у НОР, и друге.

Као и до сада „Мала војна библиотека“ издаваће и преводе краћих и значајнијих дела из светске војне литературе. Сада су у штампи и припреми „48,000.000 тона за Ајзенхауера“, „Преглед операција на италијанском фронту“, „Основи ратне вештине“ и др.

*

Редакциони одбор Завода је одлучио да у виду краћих и приступачних брошура повремено пружа својим читаоцима поједине студије о војним проблемима у савременом свету и војним напорима појединих земаља. Прва таква студија „Арктик — будуће ратиште великих сила?“, већ се налази у штампи, а редакција ће настојати да се у следећим свескама обраде: Кореја, Индонезија, Средоземље и друге студије које ће излазити као посебна библиотека.

На крају, „Војно дело“ отпочиње ускоро са издавањем посебне „Испитне библиотеке“, која је хитно потребна како кандидатима за испите за више чинове, тако и члановима испитних комисија. Ови приручници биће прилагођени програмима за испите свих родова војске, а састављаће их махом колективи верзираних наставника, наших војних академија и школа.

*

„Војно издавачки завод“ ће на тај начин, издавањем свог месечника и својих библиотека, у кратком времену моћи да попуни најважније празнине у нашој оригиналној и преводној војној литератури. Тиме ће се нашим официрима, активним и резервним, као и осталим грађанима, пружити нове могућности за проширење њихове најнеопходније наобразбе, а школама у Армији ново помоћно студиско градиво.

Да би се програм ВИЗ-а могао реализовати, па и проширити, потребна је сарадња што ширег круга наших војних и цивилних стручњака. А дужност је сваког оног који жели да се развија и усавршава своја знања, да та издања набави за своју личну библиотеку.

Редакција